

GENOM EN GÅVA TILL

Blomsterfonden

för hem och vård åt gamla hedras minnet av en avliden på ett vackert och värdigt sätt. Exp. Hamngatan 10, Stockholm. Tel. nannrop »Blomsterfondens». Postgironr 2530.

Vad har hänt?

FEMTE INTERNATIONELLA KONGRESSEN emot reumatism har ägt rum under professor Ingvars presidentskap i Lund och Stockholm med ett stort antal deltagare, från nästan samtliga europeiska länder. De reumatiska sjukdomarnas medicinska och sociala problem belystes, såsom sammanhanget med diet- och bostadsfrågor. Kongressen beslöt att göra en tillämnad reumatologisk studieinstitution i Moskva till internationellt centrum för dessa forskningar. Nästa kongress skall hållas i England och ordförande där blir den ryske professorn Kantschalovskij.

NORSKA REGERINGENS SVAR på Sovjets begäran om Trotskij utlämnande innehöll dels ett påpekande av villkor Norge uppställt för hans uppehållstillstånd, dels att Norge redan innan Sovjets hänvändelse anlåtit, ställt Trotskij under skarp bevakning och i. ö. att Norge icke varit med om de av Sovjet antydda underhandlingarna angående terrorrens bekämpande.

SPANSKA INBÖRDESKRIGET har vägt över till rebellernas fördel. Irån har fallit och gått upp i lågor, San Sebastian hotas av samma öde. Underhandlingar om stadens skonande uppges dock pågå.

SAMTIDIGT HAR REGERINGSSKIFTE ägt rum. Den förutvarande liberala regeringen har efterträttas av en arbetarregimer med representanter för samtliga fraktioner. Regeringschef är vänstersocialisten Caballero, som tillsammans med Marxistiska arbetarpartiet kämpar för upprättande av ett Sovjet-Spanien. Men även representanter för högersocialisterna och kommunisterna, som arbeta för den liberala demokratin äro med, liksom anarkister och katalanska nationalist.

Regeringens närmaste uppgift är stridens fullföljande och jordreformens genomförande.

FRANKRIKES FORSLAG om nonintervention har nu fortkridtit så långt att 24 länders representanter skola sammanträda i London för utarbetande av närmare regler och övervakning. — Under tiden kommer starkare och starkare krav från arbetarmassorna i England och Frankrike på effektiv hjälp åt den spanska regeringen, vilken hindrats att försä sig med vapen, under det att med rebelerna sympatiserande länder — t. ex. Portugal — icke tagit samma hänsyn. Folkfrontsregeringens ställning i Frankrike hotas härigenom.

LORD CECILS STORA FREDSKONFERENS i Bryssel har programligt ägt rum med tretusen deltagare från trettiofem länder. Arbetet har försiggått på sektioner. Resolutioner om fredsuppföstran och det allmänna fredsarbetets intensifiering har fattats.

I samma anda avhölls ungdomens fredskongress i Genève med 800 deltagare.

Personlighetens betydelse i vår tid.

Kerstin Hesselgren går ut i valrörelsen.

Kerstin Hesselgren hälsades av en varm applåd från det talrika auditoriet i Vasa Realskola i Stockholm, där hon i fredags för första gången stod ansikte mot ansikte med väljarpubliken. — Ni får inte bli besviken, sade hon, ty jag är ju varken valtare eller partimänniska. — Men att det inte var partimänniskan utan människan som applåderna gällde blev allt tydligare, ju längre mötet fortskred. Kerstin Hesselgren talade till en andlöst lyssnande publik och bifallet efter föredraget var stormande.

Genom hela anförandet gick en röd tråd av en varmhjärtad och klok människans personliga erfarenhet av människans och samhällsföreteelser. När Kerstin Hesselgren talade om det enformiga arbetets inverkan på individens utveckling eller om den svenska ungdomens storslagna sätt att möta arbetslöshetstiden och utnyttja sin sysslöshet till nyttiga uppgifter och kunskaper, eller om vår uppgift att sätta in alla våra krafter emot de hotande diktaturerna — då kände alla att hon visste vad hon talade om, att det var verklighet och icke talesätt.

Om allting i vår tid går ut på att samla in människor under partibeteckningar och få dem att skriva under på att det

är bara här man känner och tänker rätt — sade Kerstin Hesselgren — så har detta orsakar långt ner i själva det nutida arbetslivet. Vår tid karakteriseras av hjordinstinkt, gruppmarscherande. Men vi skall komma ihåg att vi nu har ett göra med en generation som ända från sina första år i arbetet får syssla med små detaljer, som får stå i ett enformigt, ensidigt arbete, som blivit van att dela ansvaret med andra, att komma ifrån det egna ansvaret genom den minutiösa övervakning, för vilken den är utsatt. Därtill kommer att denna generation är fostrad i krigets massdisciplin.

Massuggestionen är som ett snygande gift i vår tid, fortsatte fröken Hesselgren. Den är en slags andlig trötthet, som dövar det egna initiativet hos människorna. För den som är trött är det lättare att följa en diktator än att ta eget ansvar. Och i diktaturens väsen ligger att alla måste tänka och handla lika, följa ledaren i ont och gott — det är trötet till personlighetens utplånande och ansvarsanslans dödande.

Men därmed är icke sagt att vi skall vända oss mot kollektivismen såsom sådan. Det kollektiva handlandet byggt på

(Forts. å sista sid.)

Falska rykten.

Man har den senaste tiden kunnat läsa i de svenska tidningarna, framförallt de högerorienterade, en mängd uppgifter om strejker, hungersnöd och bondeuppror i Sovjetunionen. Tidevarvet har med anledning av dessa rykten vänt sig till Sovjets minister i Stockholm, Madame Kollontaj, som älskvärdt besvarade följande frågor:

Hurudan är årets skörd i Sovjet?
— På denna fråga kan jag med glädje svara, att skörden i år är betydligt bättre än förra året, säger Ministern. Särskilt i Syd-Ukraina och trakterna omkring Odessa äro förhållandena mycket gynnsamma. Veteåskörden överstiger förra årets med 50 procent. I områdena omkring Dnjeppetrovsk ha tre fjärdedelar av alla kolhosjordbruk avkastat 13 centner per hektar. Till jämförelse kan nämnas att förra året ungefär 20 procent av jordbrukarna endast fingo 7 centner per hektar.

De hittills föreliggande skörderesultaten visar alltså på en gynnsam utveckling.
Det har stått mycket om mytiner, uppror bland befolkningen och liknande saker. Hur förhåller det sig härmed?

HITLER HAR VID FJÄRDE rikspartidagen i Nürnberg redogjort för sitt fyraåriga fögderi, med skarpa återfordrat kolonierna, lagt fram sin nästa fyraårsplan och idisslat sitt sedvanliga tema, kampen mot bolsjevismen.

Veckovakten

Den fångne Ossietzky's dotter

Rosalinde Ossietzky.

Rosalinde Ossietzky, den kände tyske fredskämpen Ossietzky's enda dotter, är på besök i Sverige. Hon använder sina ferier från skolan i England, där hon är bosatt, till en tids vistelse hos vänner här och berättar för pressen vad hon vet om sin far. Det är inte mycket. — Jag tror han har varit i två koncentrationsläger, säger hon, Sonnenburg och Oranienburg, men jag får ju aldrig höra något direkt från honom. Min mor har aldrig velat tala om hans adress för mig, av rädsla för att jag skulle skriva till honom. Jag gjorde det en gång — ett kort, där jag sade att jag var glad över att vara ute ur Tyskland. Men det togs mycket illa upp av myndigheterna och min far fick svårigheter. Nu skulle jag inte göra om det, men jag var så ung då — det är mycket lågesedan.

Ett litet leende lysar för ett ögonblick upp det allvariga och kloka ansiktet. Den fullkomliga naturlighet och säkerhet med vilken sextonåringen talar, visar att

hon är van att reda sig själv. Men då och då kommer ändå ett litet drag, som påminner om att det är ett barn man har framför sig, ett allvarigt och ensamt barn.

Fröken Ossietzky berättar vidare att hennes mor, som är engelska, stannat i Hamburg för att vara i tillfälle att skicka de småsaker till sin man som han har tillåtelse att ta emot. Modern har det mycket svårt. På de tre och ett halvt år som gått sedan Ossietzky en tidig februarimorgon fördes bort till koncentrationslägret, har modern bara fått besöka honom ett par gånger, bara fem minuter åt gången — och aldrig ensam.

»Efter vad jag vet — min mor skriver — det eller det har man talat om för mig.» Den unga flickan samlar ihop vad hon kan få veta om sin far, »jag glömmar aldrig de två år jag fick vara tillsammans med honom. — — — I adore him naturaly.» Efter de sista tre årens oavbrutna vistelse i England faller det sig naturligt för henne att övergå från tyska till engelska. »Men jag kan nog öva upp min tyska igen, bara jag får tillfälle.»

Om Ossietzky's nuvarande förhållanden vet Rosalinde inte mer än värden för övrigt, nämligen att han är på ett sjukhus i Berlin. Om sina egna öden berättar hon, att hon tänker fortsätta skolan i England, helst vill hon sedan bli skådespelerska och har goda chanser att komma in i en stor teaterskola — om hon kan skaffa pengar till det. Hon har alltså tvingats att tänka sig framtiden utanför Tyskland — som hon lämnade — eller blev borttagen ifrån, rättar hon sig småleende — på grund av de trakasserier hon fick utstå i skolan.

— Men min far har aldrig velat emigrera, han nekade att fly medan det ännu var tid. Man skall inte lämna sitt land, sade han, där man arbetat och levat — då förlorar man kontakten och vet inte mera vad som händer. Han tyckte att han gjorde större nytta med att stanna i sitt land — vad det än kostade honom.

Casan.

Devinez:

Tankar i en lappkäta.

Häromdagen träffade jag samman med en amerikansk läkare som studerat småbarnen vid lekplatserna i Stockholms parker och försäkrade, att svenskarnas förmåga av självständigt initiativ börjar visa sig redan vid sandhögarna och plaskdammen. Då jag nämnde detta för en journalist som tagit emot massor av utlänningar i sommar, fick jag till svar: ja, de kommer hit och ställer sig att titta på folk som har det bra. Man känner sig som en lappfamilj på Skansen och snart börjar man väl lägga salt i kaffet och gå med komager.

Sedan mina tankar fått denna inriktning, tog jag fram tre brev från Amerika vilka skulle besvaras.

Det ena var från en f. d. universitetsstipendiat som bad att få veta om vår kooperativa rörelse verkligen var så underbar som det påstods.

I det andra ombads jag att skriva och lugna vederbörande rörande ryktena om en svensk upprustning. En sådan tanke var outhärdlig för den som betraktade Sverige som »en fristad för social rättmedvetande», ja, så stod där ordagrant.

Det tredje brevet var från en amerikansk journalist och där stod följande:

A.-B. Sthlms Tillskårearekademi

Drottninggatan 71 A, STOCKHOLM. Tel. 21 33 10. Sveriges äldsta och enda statsunderstödda tillskårearskola för herr- och damskräddare under yrkeskontroll. Begär prospekt. Mönster med vidstående varumärke garanteras för god passform. Begär prislista.

TIDEVARVET

**Radikal
politisk
veckotidning.**

REDAKTÖR:
CARIN HERMELIN.

ANSVARIG UTGIVARE:
ADA NILSSON.

Utkommer varje helgfridag.

Triewaldsgränd 2, 3 tr.,
Stockholm.

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
**Eva Andéns
Advokatbyrå**
Inneh. Eva Andén.
Ledam. av Sveriges Advokatsamf.
Norrlindsgatan 18.
Tel. 10 75 75, 10 75 76.
STOCKHOLM

Juris Kandidaterna
Håkan Hyllén-Cavallius
och
Margareta Sandberg
Advokatbyrå
Kungsgatan 29, Stockholm.
Tel. 10 25 02, 10 25 32.

Stockholms stads Poliklinik
vid Kornhamnstorg 4
Måndagar, onsdagar, fredagar kl. 9—10 f.m.
**För havandeskapet och
dess sjukdomar.**
För medelösa kostnadsfritt, för andra mot
erläggande av 2 kronor.

Alma Axelssons
FÖRLOSSNINGHEM
LINNEGATAN 19
Mottager inackord. Även för längre tid.
Tryggt och egen, välrök.
Tel. 62 78 24.

MÖBLER i största sortering
Lämpliga avbetalningsvillkor.
CORNER ÅHLBERG
BRYGGARREGATAN 7. Telefon 230475.

Alimonda-Institutet
homeopatisk praktik.
Mottagning 11—2. Rådfrågning även per
korrespondens. Begär prospekt och frå-
gelista. Leg. läkare.
Adress: Upplandsгат. 16, 4 tr. (hiss)
Stockholm. Telefon 32 08 99.

Bagarstugan
HORNSGATAN 37 - Tel. 40 70 00
FOLKUNGAGATAN 65 - Tel. 40 33 77
GÖTGATAN 82 - Tel. 43 33 90

142 cm. fel Lakansväv,
extra prima, något noppig; bortsalj. t.
0.88. Ett par Madapolam i god kvalitet,
75 cm. bred, som i handel kostar 55 o.
60 öre, endast 0.38 met. Blekt Babyta-
kansväv, 87 cm., 0.55, Barnlakansväv, 105
cm., 0.75. Oskarsons Lager, Kungsg. 70,
Stockholm.

Chiropactic.
Ryggsnitt, Ischias, Neuralgi
Thor Holmström
Kungsgatan 35. Tel. 21 04 14
Mottagning 10—1 och efter överensk.

Vi skräddarsyr Eder kappa med två
provningar för 30 kr.
FORSMANS,
Upplandsгат. 25. Telefon 32 30 92.

Kina-magasinet
Handvävda Bänder till Blåsar-
gar, gardiner m. m. Ränder,
Crepe, Brokad, Öven A n t i k t
perslin, Bronser etc. Äkta varor

Birger Jarlsgatan 12 Låga priser
Stockholm T. 67 24 35
Besök skriftställningen Birger Jarlg. 13, 4 tr.

Violinpedagogen
Carl Westfelt
mottager elever.
Östermalmsgatan 30. Telefon 20 88 39.

Den 12 september 1936.

Kollektivism och individualism.

Det är egentligen två riktningar som kämpar med varandra, kollektivism och individualism. För närvarande är det efterdyningarna av kollektivismen som härskar. Socialismen hyllar kollektivismen. Socialismen är i många fall nödvändig och bringar mycket gott med sig. Den är inte farlig i sig själv, som den ofta anses, men den har en fara med sig, den nämligen att jämna vägen för diktaturen. Man har förundrat sig över att diktaturen kunde få förfäste i ett land, där socialdemokraterna hade makten. Och det förefaller besynnerligt, fast det egentligen är rätt naturligt. Socialismen gör inte bara rättvisa åt alla, den utplånar också individualismen. Den har sinne för mångfaldens rätt. Och det är nödvändigt. Men den respekterar inte personlighetens rätt och blir på så sätt sin egen motsats. Den kämpar för de många, men har ej känsla för betydelsen av att de många äro enskilda personligheter. Därför har inte heller vår tids socialism förmått att genomföra demokratin, den ästadkom endast att kuva individualismen, så att diktaturen hade fritt spel.

Hur går det sedan? Kanhända en världsbrand! Men sedan! Blir det en ny socialism som i sin tur skapar en ny diktatur. Eller — låt oss hoppas att där finns så mycket demokratisk personlighetsanda kvar — den gamla liberalismen i ny radikal form — att den kan hejda människornas blindhet för diktaturen. Och göra rätt åt de många enskilda.

Socialismen har gjort mycket gott. Men dess stora fara ligger i dess bristande förståelse för att de många enskilda ej alla äro lika och ha olika gåvor, som ska komma till sin rätt i denna världen. Den saknar liberalismens personlighetskänsla.

Vid Stockholms stads verkstadsskola för

Hattmodister

finnes en elevplats ledig för i Stockholms mantalskrivens, välräknade rad flicka, som fullgjort sin fortsättningskolplikten eller fyllt minst 15 år. Kursen är 2-årig samt avgiftsfri. Närmare upplysningar lämnas å skolan, Bolindersplan, kl. 9—4 (lördag kl. 9—2). Tel. 50 11 25. Yrkeskoldirektören.

Snabb, pålitliga cykelbud till Eder förfogande. Vi utföra alla slags budskickningar under full garanti.

Paketyklar
Skånegatan 86, Stockholm.
Tel. 40 84 50.

Stilfulla, moderna Möbler
Billiga priser. Kvalitet och utrustning. Möbler tillverkas efter ritning.

Axel Bolinders Eitr.
Gåle Brogatan 19, Stockholm - Tel. 20 71 04

Ni köper lätt, Ni köper ett,
Ni köper rätt och slätt

"SONETT"

Resegrammofonen med sonor ton och så nått utförande.
Kr. 50.—, 85.—, o. 100.—.

Gottfr. Johansson Musikhandel
Vasterlånggatan 78, Stockholm.
Tel. 10 41 88.

Striden för människorätten.

Et drastiskt exempel på hur de reaktionära krafterna ända långt uppe i den fria Norden söka ointetigöra demokratis instrument, är den sega striden som stätt om det nybildade Förbundet för Människorätt i Finland. Förbundets korta historia kan uppvisa ändlösa trakasserier från de framstegsfruktande elementens sida.

I början av år 1935 bildades i Helsingfors en kommitté mot dödsstraffets införande. På hösten 1935 överlämnade denna kommitté till riksdagens talmän en adress där 127 000 medborgare gävo sina underskrifter mot införande av dödsstraffet. I samband med denna åtgärd framkom tanken på att bilda en ständig organisation med humanitära strävanden och i november 1935 grundades av intresserade personer Förbundet för Människorätt — i stil med det internationella förbundet med samma namn.

I december inlämnades papperen för inregistrering till myndigheterna — men inregistreringen dröjde och det blev snart uppenbart att man sökt förhålla frågans avgörande. Under tiden satte de fascistiska och den yttersta högerens organ i gång med en hetskampanj mot förbundet, vilket man stämpelade som ett kommunistiskt företag.

Några månader senare erfor förbundets medlemmar att statsminister Kivimäki själv anhållit om inregistreringspapperen för att studera dem.

Myndigheternas förhållande till förbundet begynte väcka allmänt upseende då ju dess uppgift är att humanitärt slag och dess främsta strävan är att arbeta för det demokratiska tänkesättets stärkande och utbredande, såsom stadgarna säga.

I slutet av augusti meddelades styrelsens ordförande, prof. Lassila, från Helsingfors rådsutvärätt, att justitieministeriet väckt åtal mot förbundet. Enligt de för ett par år sedan gjorda tilläggen till föreningslagen, kan nämligen justitieministeriet i händelse det antar, att en förening i framtiden kan börja verka lagstridigt, väcka åtal mot föreningen före inregistreringen och på detta vis få domstolens uttalande om det är skäl att inregistrera föreningen eller ej. Detta tillvägagångssätt har man under senaste tiden begynt använda mot bl. a. nya fackliga avdelningar, talköror o. dyl. Att domstolen skall döma vad som kommer att ske i framtiden är ju högst besynnerligt.

Snickeri & Tapetserareverkstad
Birger Jarlsgatan 90 - Tel. 21 48 02
(Hörnet av Östergatan.)

Inredningsarbeten, kompletteringsarbeten, renovering och snickerihandling utföras.
VIKTRÖM & ÖSTLUND, Snickare
Nygården och reparationer av alla slags möbler, uppställning av gardiner m. m.
LILJEGRÉN & SVEDMAN, Tapetserare

T. G. Zetterström
Kocksgatan 29 HERKESRÄDDER Tel. 40 61 99
(Hörnet av Södermannag.)

Vid behov av kostym eller palet, så till fackmannen. Förstklassiga kostymer från 115.—
Hemma priser. Reell behandling.

C. F. GRANERT

TAPETSERARE & DEKORÄTOR
Mästarsamuelsgatan 34. Tel. 21 19 29

Specialité:
Bekväma soffor och fåtöljer på beställning samt smakfulla gardinarrangemang.

Urmakare H. U. LINDBERG
Norrlindsgatan 22. Tel. 20 26 47
(Hörnhuset Lästmarkareg. intill hällpl.)

Alla slag av reparationer och justeringar under full garanti. Obs! Öbräckbara urtag till lägsta pris. Stort lager av herr- och dammarband.

FIRMA SVEN CARLOWITZ
MÖBLER och GÄRDINER

TAPETSERARE/ DEKORÄTOR
S:t Eriksgatan 103

Soffor, Fåtöljer, Stolar, Schåblor, Bokhyllor, Rökbord, Sekretärer, Skåp m. m. Gardinutlägg och råd vid gardinuppsättning lämnas. Tel. 33 09 71.

ligt och detta nya tillägg till lagen har väckt mycken osäkerhet bland jurister.

Av synnerligt intresse var Detektiva Centralpolisens (politiska polisens) uttalande till justitieministeriet om förbundet. Ehuru förbundets styrelse och delegation är sammansatt av borgerligt och socialdemokratiskt sinnade personer, påstår polisen, att det stiftats i enlighet med Kominterns senaste kongressbeslut och endast är en filial av Komintern och utgör ett maskerat kommunistiskt företag. Som bevis tager polisen en f. d. kommunist som tillhört delegationen! Personen i fråga har för ett tiotal år sedan deltagit i kommunistisk verksamhet och blivit dömd här för, men sedan 4 år tillbaka befinner hon sig på fri fot och ingen, icke ens polisen, har haft någonting att anmärka mot henne, sedan hon återfått friheten. Numera är hon medlem av socialdemokratiska partiet och ingen har någonting att anmärka mot hennes uppförande. Till yttermera visso anhöll hon redan i juni om befrielse från medlemskap i delegationen och vid åtalets väckande var hon alltså icke mera medlem av den.

Polisens anmärkning är ett rent svepskilt. En ensam kvinnlig »kommunist» i sällskapet kunde dock icke ästadkomma någon revolution.

På det att läsaren må få en inblick i förbundets sammansättning publicera vi här namnen på styrelsens och delegationens medlemmar: Styrelsen: professor Väinö Lassila (ordf.), lektor O. von Schoultz (vice ordf.), mag. K. Nickul, inören Greta Klirich, riksdagsmännen Cay Sundström, Mikko Ampuja, Mauri Ryömä, red. Erkki Vala, Iru Maissi

Erkko, med. dr Hiski Mikkonen, mag. Vihtori Laurila.

Delegationen: professor Gunnar Landman (ordf.), författarinnan Selma Anttila, fru Thyra v. Beetzen-Östman, prof. Zachris Castrén, häradshövding Helge Halme, fil. dr Johan Helo, riksdagsman Reih. Swentorsetski, fil. dr Felix Iversen, professor Albert Lilius, författarinnan Hagar Olsson, fru Siviä Ragalin, Helsingfors stationsinspektör E. F. Rautela, mag. Matti Salonen, författarinnan Katri Vala, mag. Karl H. Wiik, rektor Laurin Zilliacus, herr Vilho Virtanen. (20 borgerliga och 8 socialdemokrater.)

Målet mot förbundet kommer änyo förde den 22 september.

Förbundet har under sin korta tid redan hunnit taga vissa initiativ. I en skrivelse till presidenten i slutet av förra året föreslog det att amnesti skulle beviljas i landet. Förbundet var den enda organisation i Finland, som anslöt sig till den svenska aktionen för Janssons frigivande och vände sig med en protestskrivelse till tyska legationen i Helsingfors. Före riksdagsvalen anordnade det ett stort möte i Konservatoriet till förmån för yttrandefriheten, varvid riksdagsmän från olika demokratiska partier deklarerade sin ståndpunkt till yttrandefriheten och undantagslagarna.

IDUN passar Er bäst, ty IDUN ger både värde och trevnad

Den unga baronessan Ishimoto, en av Japans mest kända kvinnor inom aristokrati och i socialt arbete, skriver just nu en betagande artikelserie om den japanska kvinnan och japansk hemliv. Ni får nöje av den och

IDUN

Prenumerera genom postgiro 1235 8 kr. för 1/2 år
15 kr. för 1/1. Tel. 26 10 62.

Kerstin Hesselgren talar

Fredagen den 11 september kl. 8 e. m. å Musikaliska Akademien, Stockholm.

Ämne: **Demokrati och socialpolitik.**

Måndagen den 14 september kl. 8 e. m. å K. F. U. M., Birger Jarlsgatan 35, Stockholm.

Ämne: **Kvinnorätt och kvinnoansvar.**

Tisdagen den 15 september kl. 8 e. m. å Södra Latin, Skaraborgsgatan 14, Stockholm.

Ämne: **Folkhälsa och arbetsglädje.**

Onsdagen den 16 september kl. 8 e. m. å Konserthusets stora sal, Stockholm.

Ämne: **Nordens betydelse i internationell politik.**

MALUNGS FOLKHÖGSKOLA

28:e vinterkursen börjar 20 okt. 1936 i nya, utvidgade, vackra lokaler. I och II årskurs för män och kvinnor. Medborgerliga, allmänbildande och praktiska ämnen. Friplatser. Stats- m. fl. stipendier. Skolan ligger ca 100 m. från järnvägsstation vid Västerlånggatan stränd i städtlig och frisk natur. Låga omkostnader. Gott kamratskap. Obs! Inskänd anmälan i god tid!
Illustr. prosp. och provnr. av elevtidningen »Kamrattingen» gratis från
REKTOR GUNNAR FURULAND, MALUNG. Rt. 32.

ENEQUISTS KONTORSMÖBELLAGER

Malmakillnadsгат. 46
Specialfirma för KONTORSMÖBLER och INREDNINGAR
SÄLJER - KÖPER - BYTER - RENOVERAR
Tel. 21 83 48

Kungl. Hovblomsterhandel
H. FLATOW
Västerlånggatan 14. STOCKHOLM
Blomsterförfärdning till hus och utlandet.
Telegr.-adr.: Flatow. Telefoner: 11 05 06, 20 21 17. Postgirokont. 549

NORRKÖPINGS STUVLÄGER

KLÄDESHANDEL, Barnhusгат. 4, Stockholm.
I egen butik. Alla inköp o. försäljningar per extra kontant. Detta orsakar till våra bill. priser.

Om Friheten.

En bok om svensk politik och vissa svenska nationalekonomers oklara maximer, om universell rättfrådhed och nationalekonomisk vetenskap har givits ut på Bonniers förlag av »Gunnar Lindström».

Det är i dessa tider ont om försvarare av friheten. Det är med odelad glädje man tar del av en så intelligent gränsdragning mellan politik och vetenskap, som boken »Om Friheten» ger. Boken börjar med en historisk återblick över föreställningar om människan som en varelse, av Gud tilldelad en naturlig rätt till liv, egendom och frihet från förtryck. Både antiken och kristendomen ha haft utrymme för en sådan grundskänkning, såsom då Antigone riktar till Kreon, statsmaktens representant, de ord i vilka hon mot hans stadganden vädrar till »gudars eviga, oskrivna lag» och då Augustinus utbrister: »Iag bort rättvisan och vad bliva väl staterna annat än stora rövarkuller?».

Författaren belyser härvid det faktum att då en sådan syn på det mänskliga livet tagit sig uttryck i relativt individuell frihet, ur de diverse former av slaveri människor älska att försätta varandra i, har omedelbart en materiell blomstring ägt rum. Det europeiska 1800-talets borgerliga rättsstat, som man nu i vild yra raserar, synes honom ett historiens största bevis för detta orsakssammanhang!

Efter att ha analyserat några former av svenska politiska angrepp mot den ekonomiska friheten och klarlagt dess konsekvenser utbrister Lindström följande profetiska pessimism:

»Liksom den ekonomiska tvångshushållningen torde komma att beledsagas av andlig ofrihet — ty varför skulle statens omvårdnad endast omfatta undersåtarnas materiella spis och lämna den vida viktigare andliga åsido — torde det materiella förfallet draga det andliga med sig och det är svårt att se hur förfallet skall kunna hejdas. Ju längre ned man kommer på det sluttande planet, desto osannolikare är det att motverkande krafter skola framträda.

1800-talets liberala rättsstat, det målfästade instrument för mänskligt framåtskridande, som funnits sedan antiken, är till synes hopplöst spolierad. Först sedan mänskligheten sunkit till stenåldersnivå och sedan åter en tid hällit på att slåss med stenyxor i stället för med röstdedlar, är den vara färdig att börja en kulturutveckling, liknande den, som i våra dagar nått sin avslutning.»

Boken slutar med ett »Tillägg» i vilket det moraliska ansvaret hos yngre nationalekonomer »infor statsingripanden, som hata med en sänkning av hela vår materiella kultur» efterlys.

Den tortyrkammare för kropp och själ som den hopplösa fattigdomen i en hopplöst fattig miljö utgör, kräver emellertid mer än tankens ljus över orsakssammanhanget för att försvinna. Dess besvärjande kräver människor med öppet visir och vilja att samarbeta för en frihet, som föder lyckliga livsformer. Man vet ju att även 1800-talets rättsstat bestod sig med en bakgrund i samhället, liksom antiken ägde saluförda människor som arbetsmaskiner.

Lindström tangerar på sista sidan i sin bok det problem, som en gång löst, måste föras den fria friheten ett jättesteg framåt till samhällets oändade utveckling, 1800-talets författare i nationalekonomi voro vakna för problemet. Att Lindström säkert äger noggrann kännedom om vad som i första hand bygger murar mot det sagolika välsfärd vid tiden människor kunde förda av sin maskinkultur och sin reproduktionsförmåga visar följande fråga till professor Myrdal:

»Om han på socialpsykologisk väg trott sig finna att en viss klass (t. ex. fastighetsägarna) uppvisa karaktärsdrag, som föranleda den att efterträcka försämrade villkor för hela samhället, inklusive den

Böcker.

Theodore Dreiser har kallat sin stora konstnärsroman »Geniets». Bred och mäktigt flyter hans hymn till skönheten, den kraftfulla handlingen, det geniala initiativet. Eugene Witta heter bokens huvudperson, konstnär och evig dyrkare av de aderton års sköhet. Lika frisk, ny och djärv som hans penselföring är, lika rikt och kraftigt svingar sig hans liv från avsatt till avsatt, till utsprång med allt vidare utsikt.

Wittas marsch mot höjderna har Dreiser skildrat med en minutös noggrannhet, som ibland kan tyckas vara i drygtagelaget, men där flödar över av iakttagelser, psykologiska fullträffar och utöskt detaljarbete, som sakta men oförstörbart murar upp Eugene Wittas märkliga livsöde. Olyckan i hans liv är att han ingått äktenskap med fel kvinna. Icke så att hon av begynnelsen är fiende till hans arbete, vilket hon tvärtom efter sitt mått tror sig förstå och verka befruktande på, utan bara det faktum att hon är otillräcklig, aldrig kan komma utom sin begränsade sfär. Genom att omgärda Eugene med vardaglighet, trygghet, obligatorisk svartsjuka, ett gott hem och god mat tror hon sig ha skapat den rätta atmosfären för en konstnär att leva i. En hamn av lugn och trygghet att vila ut i, sjunka ner i efter flykten i de högre rymderna.

Under tiden drömer Eugene om evig flykt i dessa rymder med en ung kvinna som älskar honom på det sätt som begär, som själv vägar svunga sig med, och med sin positiva kärlek hjälpa honom att nå idealens tinnar. Det tragiska skedet inträffar, när Eugene på höjden av makt och ära verkligen träffar denna unga kvinna, som dock genom hustruns rasande, förtvivlat oersonliga motstånd aldrig blir hans. I ensamheten efter denna — för övrigt med mästerskap skildrade — episod, börjar Eugenes egentliga kamp, den om hans egen sinnestrid. Här har Dreiser med små medel lyckats genomföra Eugenes dialektiska tankeprocesser på ett rent glänsande sätt och höja romanen och hela dess idé dit där man verkligen förnimmer vingelagen av ett av livets centralaste problem. Här om någonsin är man böjd för att bedöma boken med den ganska vanliga satsen »en stor roman om ett stort ämne». För det är till fullo Dreisers ypperligt genomförda roman.

Utän att göra anspråk på att vara ett geni visar William Seabrook i boken *Asyl* (Nat. o. Kult. 6: 25) hur det kan gå när en på sitt område begåvad man krossas under tyngden av en annan stor börda, alkoholismen. Seabrook, känd genom flera äventyrliga reseskildringar, bekänner att han hade kommit till det stadium av alkoholmissbruk, då han var full på det klara med sin egen undergång. Likväl hade han tillräckligt både med förstånd och krafter kvar att be sina vänner, att de för Guds skull skulle vara hyggliga nog att få honom internerad på ett ställe, där det vore honom fullkomligt omöjligt att ens se skymten av en flasketikett. Sitt tillstånd tecknar han på följande sätt.

»Så länge man dricker när man vill och kan låta bli när man det vill, är man inte alkoholist, hur mycket man än dricker eller hur ofta man ramlar under borden. Den engelska överklassen gick i ett så gott som konstant halvrus, från år till år. Egentligen, skall då nationalekonomen roa ja och amen förutsatt att klassen i fråga är tillräckligt »stark» för att dess emotionella inställning skall vara »relevant?».

Om Friheten är en allvarlig bok. Det finns ingen av de mänskliga konstarterna, som har en sådan makt även för vårt livs väl och ve, som statskonsten.

Ett allmänt mördande blir slutsumman av den politik som förnekar friheten.

Beti Crafoord-Lundström.

Axel Holmström:

Fängelse och straffarbete.

II.

Straffarbetscellerna är mindre än fängelsecellerna, högt oppe på väggen sitter det ett litet fönster som släpper in sparsamt med ljus. På Långholmen har man under de senaste åren gjort dessa fönster större. Straffarbetsfångarna måste använda fängelskläder. Det enda dessa fängelser tilläts ha som tillhör dem själva är tandborsten.

»Ej må han förskaffa sig eller mottaga underhåll, bekländning eller annat utöver vad honom av straffanstalten tillhandahållas.» Så står det i Lag angående verkställighet av straffarbete.

En straffarbetsfånge får således ej ta emot en blomma, ett äpple eller något annat. Han får endast låna böcker ur fängelsbibliotek. Och han fick förr endast låna tre böcker var tredje vecka. Nu får fångarna, åtminstone på Långholmen, låna nästan så många böcker de önskar.

Under de tre första månaderna får straffarbetsfångar ej ta emot besök. Efter tre månader får de semotaga besök av maka, föräldrar, barn, syskon eller andra närstående, där ej ordningen eller säkerheten inom straffanstalten kan därigenom äventyras eller besöket anses eljest verka skadligt.»

Straffarbetsfångar får i allmänhet ej skriva mer än ett brev i månaden. Det enda skrivmateriel straffarbetsfångar alltid får i cellen är en griffeltavla.

Om straffarbetsfångar skriver om annat än rent personliga saker censureras fängelsdirektören i allmänhet breven. Här är prov på ett censurerat brev skrivet på Långholmen 1909 av Algot Roskvist:

den äro straffningen jag fått, den böjande strax jag kom hit, och blev slut i söndags. Här har varit mycket kallt egge

Med detta är det ju lätt. Här är mycket renare och suppare.

Fångens brev sedan det passerat censuren.

Vintern 1909—1910 utelades breven till straffarbetsfångarna på Kronohäktet på Långholmen varje söndag. En del fångar brukade få brev från sina närmaste varje söndag. Någon gång kunde ju breven innehålla något om den rörelse som de dömda tillhörde, ja, som de levde och kämpade för. Då brödde direktören sig ej om att lämna fram breven. På söndagseftermiddagen frågade fången en konstapel:

son, i parlamentet och på Pall Mall under nästan hela sjuttonhundratalet.

Det är inte supandet som gör en till drinkare. Jag har druckit i årtal, tappert och med nöje, så ofta jag hade lust. Då var det som en någonting hade brutit inom mig, och jag förlorade herraväldet över mig själv. Jag började bli tvungen att dricka, trots att jag inte ville. Jag kunde inte sluta när jag ville. I stället för att vara ett nöje blev drickandet en fasa för mig. Jag hade inte kommit hit därför att jag drack mycket... eller för mycket. Jag var här, alldeles som alla de andra, därför att jag hade förlorat herraväldet över mig själv.»

Och så skildrar Seabrook hur han på asylén — eller det »psykiatriska sjukhuset» som det numera heter — genom en radikal behandling, som i genetis efteråt inte tycks honom utan sina komiska poäng, blir fullständig botad. Med mild bestämdhet, som inte till någon som helst opposition då den genast övergår till obehagligt strängt, leds han av läkarnas, sköterskornas och vaktarnas förarna händer till de kalla baden, inpackningarna, slöjdektonerna, dansaftnarna

— Har konstapeln sett om posten utdelats i dag?

— Nej, det har jag inte sett, men jag tror nog att den utdelats.

På måndagen och följande dagar i veckan upprepade den orolige fången samma fråga och fick samma ovissa svar. Fångens kunde till sist inte tro annat än att hans hustru råkade ut för någon förläggning olycka. När han på torsdagen fick tillägelse att gå ner till direktören var han säker på att han av direktören skulle få meddelande om att hans hustru var död. När han kom in till direktören sa denne:

— Det har kommit ett brev från er hustru, men hon skriver om en kongress och jag kunde därför inte lämna fram brevet till er.

Fången talade då om i vilken ångest och oro han levde dessa dagar.

Direktören svarade:

— Det kunde jag inte ana att ni som brukar vara så lugna kunde bli så oroliga för ni ej fick ett brev.

— Nej, direktören har aldrig själv varit fånge. Därför kan direktören inte sätta sig in i fångarnas stora lidanden.

Direktören började så låsa opp utdrag ur brevet. Till sist ha han: Ja, ni kan ju förresten få brevet. Brevet innehöll strängt taget ej annat från kongressen än som rörde fången personligen.

Straffarbetsfångar får inte ens ha ett fotografi. En dag kom direktören in i cellen till mig och sade:

— Det har kommit ett fotografi av er mor. Straffarbetsfångar får egentligen inte ha fotografier, men ni kan få ha det några dagar och titta på det, sen skall jag hämta det och förvara det tills ni blir fri.

Direktören glömde antagligen bort det, han kom aldrig och tog fotografiet. På söndagsmorgnaden brukade inte befället komma in i cellerna. Varje söndag satte jag därför fotografiet på mitt bord. När någon konstapel ibland kom in i cellen och såg porträttet var han mycket förtvånad över att jag fick ha ett fotografi. Straffarbetsfångarna skall inte få veta någonting om livet utanför den lilla trånge cellen. Julafon 1909 när en av

där manliga patienter bara får dansa med sköterskorna och kvinnliga endast med vaktarna och läkarna — promenaderna och sällskapsaftnarna, där det fuskas vill i bröden, kanske värst av sköterskorna!

Och Seabrook har naturligtvis mycket att berätta om sina medpatienter både på de lugna och oroliga avdelningarna, bl. a. hur alla skrättar åt en liten man som tror sig vara Napoleon, men värst gapskrattar från sitt hörn en annan som är övertygad om att det är han som är Napoleon! Med en som det verkar sällsynt uppriktighet — sådan som bara brukar vara tillfinnandes i den stora självbekännelsediktningen — lägger Seabrook fram fakta och detaljer, som sammanfogade av hans lediga hand bildar ett nog så intressant underlag för studium av asylmentaliteten — vilken han tillfört en touche av välbefärdig vardagsyn i motsats till den skräckstämning och mystik, som brukar råda kring dessa människovrakspilarnas världhem.

John Falck.

fångarnas bästa vänner här i landet, den oppoffrande, oegennyttige pastor Ehrenberg kom in och önskade god jul, frågade jag honom:

— Vill pastorn tala om för mig vilka som fick årets nobelpris, särskilt fredsk- och litteraturpriset är jag mycket intresserad av.

— Allting kan vi tala om, men inte sådant som händer ute i världen, ja, det var det svar den gode pastorn gav mig. Hans tjänsteplikt förbjöd honom att besvara mina frågor.

På nyåret kunde jag tala om för pastor Ehrenberg att jag lyckats ta reda på vilka som fått de två nobelprisen.

Fängelsefångar som ha tidsningar behöva aldrig leva i denna ständiga pinad av okunighet om vad som händer i den politiska, litterära och kulturella världen.

En gång då jag besökte Ivan Oljelund på Långholmen, talade jag om för honom att jag under dagen varit öpe hos kungen och talat med honom om petitionen för Algot Roskvists frigivning.

— Nå, vad fick du för svar frågade Oljelund.

Då invände direktören:

— Ja, det är inte lämpligt att tala om här.

Oljelund var fängelsefånge. Han behövde därför vara vänta ett par dagar så fick han en tidning med en utförlig skildring av samtalet med kongungen.

Om morgnarna sätter fångarna ut sina nattkärl på golvet i korridorerna. Handräkningsfångarna går sedan och tömmer dem. Det kan då inte undvikas att de spillar ut något på golvet. En stund senare gick handräkningsfångarna och kastade fångarnas bröd på golvet, på samma golv som nattkärlens tidigare stätt och sedan sattes middagsmaten på samma ställe.

Detta och mycket annat snusk skildrade politiska straffarbetsfångar i föredrag, tidningsartiklar och böcker när de blev fria. Då förstod vederbörande, att man kunde sätta opp en liten hylla på vilken maten kunde placeras.

Genom den kritik som de politiska fångarna här i landet riktat mot fångelserna har under årens lopp en hel del förbättringar införts.

Staten hade makt att bura in oss i sina straffanstalter. Men vi förde även där en ständigt kamp för att hävda vårt mänskligt värde.

Men det räcker ej med små förbättringar. Den som av erfarenhet vet vad fängelse och straffarbete är instämmer energiskt i professor: Töm fångelserna.

I november 1908 åtalades professor I. Knut Wicksell för ett föredrag om Tronen, altaret, svärdet och penningpåsen.

Med anledning av åtalet skrev Wicksell den 10 nov. 1908 till mig:

»Jag hoppas åtalet och diskussionen därom skall göra gott i någon vär. Eljest är det ju ej så trevligt vid min ålder. Men tiderna tyckas på nytt vara sådana, att man ej kan vara hederlig karl utan att ha suttit i fängelse.»

Professor Wicksell dömdes av Stockholms Rådhusrätt till två månaders fängelse för häldelse.

Dessa två månader satt Wicksell av i Ystad Kronohäkte.

Första gången jag träffade honom efter hans frigivning sa professor Wicksell till mig:

— Ja, inte tycker jag det skulle varit så förligt om jag skulle suttit i fängelse resten av mitt liv.

Härtill svarade jag:

— Ja, så kan professor säga därför att professor är gammal och mått på livet.

— Ja, det är klart att de unga Amaltheanerna ej kan ta saken på samma sätt.

Professor Knut Wicksell var en sällsynt harmonisk människa och sådana människor finner sig alltid tillrätt i livet. De kämpar alltid mer för andras frihet än för sin egen.

Professor Wicksell deltog energiskt i opinionsrörelsen för amaltheanernas frigivning. I de många föredrag han då höll, fördömde han fängelseväsendet och straffstyret.

En känd, nu avliden stockholmsläkare hade en gång hättat. Då jag efter hans frigivning träffade honom var han mycket upprörd häröver.

— Ta mig som är vetenskapsman och släta mig i fängelse som en vanlig förbrytare, sa han till mig i den mest indignerade ton.

Rådhusrätten hade satt honom på fri fot. Aklagaren överklagade detta i hovrätten och yrkade på att han åter skulle häktas.

Doktor begärde pass för att resa till

Personlighetens betydelse...

(Forts. fr. sid. 1.)
individernas medvetna och ansvarsfulla medverkan är grunden för all demokrati. Demokratin ger rum för både samarbete och individuell viljestyrka och den gör ingen skillnad mellan människor av olika kön, raser eller klasser.

Kerstin Hesselgren framhöll vidare den fara som vårt nuvarande valsystem utgör — det drar åt partiband och tvingar folk att gå i flock. Man får finna sig i att rösta på en lista och icke på en person. Ju större grupper, dess längre listor och dess större svårighet att rösta på rätt människa. I själva verket är det ju ett tecken på vårt folks självständighetskrav, att så många listor slungas ut inför ett val.

Men om listvålet är ett brott emot det ideal vi ser i personvålet — så är kartellen det i ända mycket högre grad.

Den borgerliga samlingen är för mig en fullkomligt missvisande form av samling, och ett uttryck för en felaktig uppdelning av samhället. Gränsen måste gå mellan vänster och höger — icke mellan en sammanslagning av alla olika skikt-riktningar inom det s. k. borgerliga lägeret å ena sidan och arbetarvåden å den andra. Här ha vi också goda traditioner att upprätthålla, fortsatte fröken Hesselgren. Jag glömmer inte, vilket intryck det gjorde på de amerikanska deltagarna i arbetskonferensen i Washington för flera år sedan, när Herman Lindkvist och von Sydow kunde stå på samma plattform. Man häpnade. Vi är i det avseendet lyckligt lottade. Men det gäller att vara på sin vakt emot slagorden, ty under deras makt är det lätt att glida över i en känsla av fiendskap emot den andra sidan.

Fröken Hesselgren slutade med att uttrycka sin erkännelse för det förtroende som visats henne, genom att hon utan att behöva avge några förhandslöften blivit uppsatt på Medborgarföreningens lista. Det är inte att jag anser mig själv vara någon personlighet, som kan fordra en särställning, nej, långt därifrån, sade hon. När jag är glad över att denna grupp vågat sig på ett personval, så är det helt och hållet därför, att jag där ser ett erkännande av det personliga ansvaret, av personlighetens betydelse i vår tid.

En god kvinna — en god samhällsmedlem var ämnet för fru Ruth Hamrin-Thorells föredrag vid Frisinnade Medborgarföreningens valmöte i Maria Folkskola i

utlandet. Överståthållarämbetet vägrade honom pass då det låg ett häktningsyrkande i hovrätten. Han gick då till en högre ämbetsman och bad om hjälp för att få ett pass. Då ämbetsmannen förklarade att han ej kunde hjälpa tog doktorn ur västfickan opp ett litet papper och sa:

— Så snart det kommer en polis och lägger sin hand på mig tar jag detta och jag finns ej längre.

Jag har berättat detta om professor Knut Wicksell och om läkaren för att visa hur olika människor tar fängelsestraff.

Det jag här skrivit om tillhör en föregående tid. Från 1906 till 1920 satt det alltid politiska fångar i de svenska fängelserna. Just nu finns det ej några politiska fångar här i landet. Utan att bli åtalad kan man nu bedriva fredspropaganda i lika kraftiga ordalag som man förr burade in oss på straffarbete för. Och nu behöver den manliga ungdomen ej komma i fängelse för att de vägrar deltaga i statens mordövningar. Nu har det rätt att i stället utföra civilt arbete.

Axel Holmström.

Tankar i en lappkäta.

(Forts. fr. sid. 1.)
för andra folk okänd metod att navigera svenskan genom tidens bränningar?

Antagligen är dessa frågor alltför toki- och lättfärdigt formulerade. Vill man lösa den gåta Sverige erbjuder just nu, måste man underkasta det en undersökning med de modernaste och grundligaste sociografiska metoder som stå till buds. Samma metoder som använts för att avslöja söderhavsfolket eller med vilka man kunnat fastslå att skogsarbetarnas samtalsämnen i nordvästra delen av U. S. A. röra sig till 23 % om pornografi.

Denna undersökning skulle göras av utländska specialister, men dem skulle man helst vara bekant med, så att man kunde få följa den i dess olika faser. Från uppsättandet av frågor, insamlandet av svar, bearbetningen av dem till uppställningen av slutsatserna.

Tänk att en dag få veta vad 6 miljoner urinvånare i världens lyckligaste land hade svarat på sådana frågor som dessa:

Är ni lycklig?

Om inte, varför då?

Och hur skulle man inte hålla andan, när undersökningen nalkades sin fullbordning, och man väntade på lösningen av den förbryllande motsägelsen mellan vår omtalade lycka och våra låga födelsetal.

»Någon invänder kanske», som det brukar heta i föredrag och predikningar, att man får besvara alla frågor om Sverige och dess undantagsställning på mycket enklare sätt, blott genom att följa med de olika politikernas argumentering i valrörelsen, eftersom den är upplagd kring tvisteämnet: vem ha vi att tacka för vår välfärd?

Denne någon ville jag svara att jag menar fullt allvar med vad jag skrivit ovan om Sverige som studieobjekt och att en sådan genväg till lösningen av ett högtintressant problem förefaller för löstvindigt även för en Esöer.

Det är emellertid inte bara svenska folkets handlande och humör som är av folkpsykologiskt intresse utan i lika hög grad denna beundran för oss, detta »come en Suède» som lär ha varit lösenordet vid de franska arbetarnas strejk i våras.

Den tid är förbi då vi jämte alla andra neutrala vore föremål för förakt, därför att vi inte genomlidit kriget och gett prov på förmåga av hjältemod och seghet. Den tid då vi försökte försvära oss med, att vi i alla fall svulvit och magrat några år och förlorat många sjömän som offer åt minor och u-båtar.

Det tidspsykologiskt intressanta är att medan den sammanbitna heroismen och offerföden fortfarande officiellt predikas i diktaturländerna, så medge folk i de länder där man något så när får tycka vad man vill, att diplomaten från dödens och lidandets skola inte har samma värde mer. Värdet av trygghet och fred har stigit. Men stigande värde beror på stigande efterfrågan.

Om detta är riktigt så skulle ett världs-

Stockholm på tisdagen. Med ungdomlig schwung och klarhet lade fru Thorell upp det aktuella problemet — erövrandet av medborgarrätten för kvinnorna, beviselsen över att de inte omedelbart lyckades omskapa samhället, ansvaret som faller på de unga generationerna. Men som den expert på riksdagsstryck, som fru Hamrin-Thorell är, kom hon med en rad av bevis på vad kvinnorna i Sveriges riksdag faktiskt redan utträtt ifråga om positiva samhällsreformer.

Ungdomens befrielse från lösdriarvågen, genomförandet av principen om samhällets ekonomiska ansvar gentemot moderskapet, borttagandet av frukttullarna — en sak som påtagligt kommer barnen till godo — de under senaste fuskdagen genomförda förbättringarna i utomäktenskapliga barns ställning — detta är endast några av de frågor, där kvinnorna tagit initiativ och bidragit till en lösning i positiv riktning.

Nu ha vi en möjlighet att välja in Kerstin Hesselgren, vars namn är knutet till många av de ovan nämnda initiativen — låt oss göra det, sade fru Tho-

Vi lever i en Tid —

Till den internationella Radikala kongressens fest förra söndagen i Köpenhamn hade Piet Hein skrivit denna sång:

Vi lever i en Tid,
Hvor Fred betyder Strid,
og Guld og Traditioner ikke gølds en Hvid.

Hvor Djævlens spillet Jazz,
mens Døden brygger Gas,
og Einsteins værste Mæreredt er daglig-dags.

Vi mangler Varemangel
og trænger til Behov.
Naturens gamle Enhed
er nærmest Hverken-Og.

Bag Krigskoncernens Flag
staar Væden rejst idt
til Kampen om to lige store Nederlag.

Hvert Land sin Ravnekrog!
Hver Mand sit Verdensprojekt!
Hvert Folk sin Mur om Fædrelandets
Tegnebog!

Hvad gavner Korn og Kød?
Et Kommando og et Nul
er Stoffet, der skal stoppe Verdensgø-
dens Hul.

Med krigeriske Fredsteget
er Jorden talt bestreget.
De Galteste skal leve,
iser før de blir født.

Og Børn vil fœa kun fœa.
Folk er for lidt for smaa.
Og nu har faktisk Storken faaet Mund-
kurv paa.

Lad Dogmer gaa i Græs!
I Larmen yder Brus
af Livets Lov og Videnskabens Vingesus.
Lad ramle Stukkatur!
Og hver forsvitret Mar!

Tilbage efter Skreddet blir dog det der
daer:

Et Liv med Tingen blotet,
for Støv og Fraser fri,
en Fremtid værd at staaas for,
en Tid — at leve i.

Lad Vævet gaa i Møl!
Lad Guldet blive Søl!
Det gælder om at Aand er Aand og Øl
er Øl.

Piet Hein.

intresse för Sverige vara ett hopptullt tidens tecken. Alldeles oavsett om sen det lyckliga Sverige är en illusion eller ej.
Devinez.

rell. Och kom ihåg, för att bli en god kvinna, måste man bli en god samhällsmedlem — och för att bli det måste vi lära oss att vidga blicken och intresset utöver de egna angelägenheterna. Med sin sakliga och belysande framställning, som synbart djupt långlade åhörarna, gav Ruth Hamrin-Thorell ett gott handtag i den riktningen. Och säkert var det många, som tog fasta på hennes uppmaning, »som jag med ånglars tungor vill lägga på Ert samvetes, att komma ihåg sitt medborgerliga ansvar på valdagen.

C. H.

Med anledning av upprepa-
de förfrågningar be vi få er-
inra om, att det är tillåtet att
på en valseld stryka namn,
t. o. m. alla utom ett,
men för att valselden icke skall
anses vara märkt, är det bäst
stryka ett rakt streck över var-
je namn för sig.

Salka Valka.

Den som går förbi ett bokhandels-
fönster och ser en bok med den
underliga titeln: »Salka-Valka», undrar
kanske vad det är för någonting.

Det är en isländsk roman av Halldor
K. Laxness i svensk översättning från
dansk översättning. Den utspelas i ett
isländskt fiskeläger, som hela året härjas
av råkalla stormar från havet. Eldn-
diga timmerstugor utgöra bostäder för
människor men sprit och Frälsningsarmé
äro de enda solfäckarna i de fattigas
dystra tillvaro. Jag har nyligen sett en
recension om denna bok i en svensk tid-
ning och kritikern råder sina läsare att
»söva sött» med »Salka Valka» omläst,
eftersom den endast skildrar det som är
»fult och rätt». Det är alltså inte fint
nog att skaffa sig kunskaper om männi-
skor, som inte äro fina och aldrig kunna
bli det under de förhållanden, som bjuda
dem sprit och religion som enda tröst.

Låt vara att Halldor Laxness målar i
mörka färger. De äldre författarna
skildrade endast de ljusaste sidorna, där-
för är det rimligt att nu även de allra
mörkaste få komma fram.

»Salka Valka» är en hjälteroman, men
hjälteinen är inte någon vek, verklighets-
främmande liten kvinna, som erövrar
allas hjärtan med sitt leende. Hon är ett
smutsigt proletärbarn av segt virke, hon
kampar med starka händer och grova ord
för sin existens och sitt människovärde.
Hennes ideal är att bli oberoende av
andra människor, aldrig bli en utfattig,
förfallen, smutskastad kvinna som
hennes mor. Salka Valka växer upp i
försvarsställning till sin omgivning och i
romanens senare del möta vi henne, där
hon står stark och ensam, ren och fin-
känslig under masken av svordomar och
omedelbar spetsfudighet — ekonomiskt
självtändig i sina grova arbetskläder.

Då är det som den unge, kommunistiske
agitatorn kommer till Oseyri och vinner
hennes för de nya iderna — och för sig
själv. Hon förstår redan från början att
hon inte kan behålla honom, så djup är
klyftan mellan deras upptostran och ka-
raktär. Men för första gången ger den
trotsiga Salka Valka efter för sina kän-
slor — utan beräkning, utan tanke på att
den man hon hänger sig åt inte är hen-
ne värdig, är henne moraliskt underläg-
gen, trots att han är en idealist. På
hösten då flyttfågarna ha gett sig iväg
till soliga länder och den råkalla höst-
stormen har börjat ännu en gång, står
Salka Valka ute på strandbåten och tar
avsked av sin bristfälliga vän. Hon går
hem fattigare och ensammare än någon-
sin. Klök och kallt beräkande går hon
försakens väg. För henne synas flyga de
vita mäsarna — svinterns fåglar, de, som

Skall Ni gifta Er i höst?

Läs:
**Äktenskaps-
bandet**

En översikt av äktenskaps rätts-
verknings enligt gällande
svensk rätt

av
Sverker Groth
Aktuarie.

Ur förordet:

»Avsikten med detta lilla
arbete är att lämna en övers-
skådlig och, så vitt ämnets
ganska invecklade natur gör
det möjligt, lättfattlig övers-
sikt av rättsreglerna rörande
äktenskaps rättsverknings
och därmed bidraga till sprid-
ande av bättre kunskap
bland den stora allmänheten
i ett för de flesta medborga-
re så betydelsefullt ämne.»

Klomb. 3:75. I varje bokhandel.

FRITZES

Till Fogelstadför- bundet och dess vänner.

Fogelstadförbundets stipendiekassa önskar nu åter göra sig påmind hos sina medlemmar. Som alla veta bildades kassan därför att Förbundet kände att det i huvudsak var på dess oförförda det berodde, om Medborgarskolan skulle få möjlighet att utdela stipendier i tillräckligt antal. Det beslöts att medlemsavgiften i kassan skulle vara 10 kr. per år, men att en grupp Fogelstadförbundare skulle kunna sluta sig samman om ett medlemskap.

Mer än tusen kronor ha hittills inkommit i avgifter, men enligt styrelsebeslut skall kassan nu tömmas för att tillgodose dess syfte, att ekonomiska förhållanden aldrig måtte bli avgörande för deltagandet i en kurs eller icke.

Styrelsen värdar därför om påtyllning på kassans girokonto 10476. Den vänder sig till kassans medlemmar att betala in sina avgifter och desutom till alla dem som utan att vara medlemmar vilja nu som fört stödja kassan med en gåva.

lade sina ägg på de nakna klipporna i våras.

»Salka Valka» är dock inte bara en roman om en kvinnas öde. Den är först och främst en social roman, som skildrar dragkampen mellan arbetsgivaren och den vaknande arbetarklassen, som genom fanatiska ledare gör de första famlande försöken att slita sina fjättrar.

Visseligen finns det många romaner, där råheten har första platsen, men läsaren bör skilja mellan om författaren endast söker utlopp för egna, smutsiga tankar, eller han är gripen av stark medkänsla med dem, vilkas livsförhållanden är smått i ett städt kultursamhälle.

En ädla författare är Halldor Laxness. Han är inte förespråkare för något sexualevangeliem i likhet med många andra unga författare. Han har andra och viktigare intressen. Att hans romaner ha blivit så populära på Island inom alla kretsar beror dock inte minst på hans originella stilkonst, som till en del går förlorad i översättning till främmande språk.

Det behöver inte alla vara någon språklig okunnighet från översättarens sida, då ett uttryck av en isländsk fiskare förlorar allt det typiska och från författarens sida måsterligt verklighetstroga genom att översättas till högsvenska från ett annat främmande språk. Gunnar Gunnarsons översättning till danska har den stora förtjänsten att vara gjord av en man, som behärskar bokens originalspråk, känner till den miljö den skildrar och själv är författare.

Oddny Gudmundsdóttir.

TIDEVARVET

REDAKTION:
Telefon 20 48 42. Mottagningstid
10—12.

EXPEDITION:
Telefon 20 48 42.
Konstorstid kl. 10—12 f. m., 1—4
e. m.

PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 6:—, halvår kr. 3:25,
kvartal kr. 1:75. Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:
I text 20 öre per millimeter.
POSTGIRO 1544.

